

Innst. 270 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 80 S (2014–2015)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 72/2015 av 20. mars 2015 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 723/2009 om Fellesskapets rettslige ramme for et konsortium for en europeisk forskningsinfrastruktur (ERIC-konsortium)

Til Stortinget

Sammendrag

Innledning

Regjeringen ber i proposisjonen om Stortingets samtykke til å innlemme i EØS-avtalen en rådsforordning om den rettslige ramme for et konsortium for europeisk forskningsinfrastruktur (ERIC-konsortium).

ERIC-forordningen gir et juridisk rammeverk for organisering av felles forskningsinfrastrukturer (European Research Infrastructure Consortium (ERIC)). Forordningen skal gjøre det enklere å etablere og drifte forskningsinfrastrukturer på europeisk nivå gjennom felles konsortier (sammenslutninger). Forordningen inngår som en del av rammeverket for det europeiske forskningssamarbeidet.

ERIC-forordningen antas å være en sak av særlig stor viktighet. Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning er derfor nødvendig etter Grunnloven § 26 annet ledd.

Samarbeid om storskala forskningsinfrastrukturer er en viktig del av samarbeidet i det europeiske forskningsområdet (ERA) og i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont 2020, som Norge deltar aktivt i. Innlemmelse av ERIC-forordningen i EØS-avtalen innebærer en rettslig regule-

ring av norsk deltakelse i ulike ERICer og vil tilrettelegge for norske forskningsmiljøers aktive deltakelse på viktige områder.

Norge sikres med dette mulighet til å delta i det europeiske forskningsinfrastruktursamarbeidet på lik linje med de øvrige statene som er en del av Horisont 2020-programmet og det europeiske forskningsområdet ERA.

Bruk av denne organisasjonsformen i Norge vil lette samarbeidet mellom Norge og EU-stater. Norske forskningsinstitusjoner og Norges forskningsråd legger stor vekt på at norske deltakere i samarbeidet blir gitt samme rammevilkår som våre samarbeidsparter, herunder mulighet til å posisjonere Norge som vertsstat for felleseuropeisk forskningsinfrastruktur. Mulighet for å tilby vertskap for infrastrukturer er viktig for å være fullverdig partner og bidragsyter til samarbeidet.

Gjennomføring av forordningen vil ikke i seg selv ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Etter at ERIC-forordningen er innlemmet i EØS-avtalen, vil fagdepartementene selv kunne slutte seg til konkrete ERICer på sine områder etablert i andre stater, forutsatt budsjettdekning.

Rett til avgiftsfritak (refusjon) vil gjelde ERICer som etableres i Norge, og i visse tilfeller også for ERICer som Norge blir medlem av som er etablert i andre stater. Det er ønskelig å etablere to norske ERICer i løpet av 2016: CESSDA (samfunnsvitenskapelige databaser) og ECCSEL (forskning på karbonfangst og -lagring). Det foreligger ikke planer om å etablere flere i Norge.

Økonomiske forpliktelser ved deltakelse i ERICer etablert i andre stater (i hovedsak i form av medlemsavgift) og tilsvarende konsekvenser av å etablere ERICer i Norge (medlemsavgifter og vertskapsbidrag) må vurderes for hvert enkelt ERIC. I dag er den norskbaserte forskningsinfrastrukturen

CESSDA finansiert innenfor midler avsatt til forskningsinfrastruktur i Norges forskningsråd, på Kunnskapsdepartementets budsjett.

Kunnskapsdepartementet tilrår godkjenning av EØS-komiteens beslutning av 20. mars 2015 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 723/2009 om Fellesskapets rettslige ramme for et konsortium for en europeisk forskningsinfrastruktur (ERIC-konsortium), som endret ved rådsforordning nr. 1261/2013, og Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Christian Tynning Bjørnø, lederen Trond Giske, Martin Henriksen, Tone Merete Sønsterud og Marianne Aasen, fra Høyre, Henrik Asheim, Norunn Tveiten Benestad, Kent Gudmundsen og Kristin Vinje, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bente Thorsen, fra Kristelig Folkeparti, Anders Tyvand, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Venstre, Iselin Nybø, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Fylkesnes, viser til proposisjonen.

Komiteen er generelt positiv til europeisk forskningssamarbeid, og mener Horisont 2020 gir norske forskere og forskningsinstitusjoner store muligheter til finansiering og til å jobbe tett sammen med andre dyktige forskere i hele Europa.

En god forskningsinfrastruktur er ofte en forutsetning for forskning, men det kan være kostbart. I internasjonale forskningsprosjekter er en av de åpenbare fordelene at man kan ha felles utnyttelse av nasjonalt utstyr, arkiver osv. Men ulike nasjonale regel- og lovverk for eierskap og drift gjør dette vanskelig uten at det er et rammeverk for dette på plass. ERIC er en organisasjonsform som ivaretar dette i EU- og EØS-området. Denne skal nå brukes for

CESSDA, som er et samarbeidsprosjekt om samfunnsvitenskapelige databaser, og ECCSEL, som er et samarbeid om karbonfangst og lagring. Ett tredje samarbeid, SIOS, planlegges etablert på Svalbard og har mange land som er utenfor EØS og EU med i samarbeidet. Da er ikke ERIC relevant.

Komiteen har merket seg at Norge har tilbudt seg å være vertskap for disse tre forskningsinfrastrukturene. Dette vil bli langt enklere å etablere med denne EØS-forordningen på plass. Alternativt vil det bli en diskusjon om å legge prosjektene til andre steder enn i Norge, dvs. et EU-land, og da vil Bergen og Trondheim ikke være aktuelle. Derfor er denne ERIC-forordningen etterspurt i forbindelse med CESSDA og ECCSEL.

Komiteen slutter seg til proposisjonens forslag om at Stortinget gir nødvendig samtykke.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Utkast til innstilling har vært forelagt utenriks- og forsvarskomiteen, som i brev 12. mai 2015 slutter seg til kirke-, utdannings- og forskningskomiteens innstilling og ikke har ytterligere merknader.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 72/2015 av 20. mars 2015 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EF) nr. 723/2009 om Fellesskapets rettslige ramme for et konsortium for en europeisk forskningsinfrastruktur (ERIC-konsortium).

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 12. mai 2015

Trond Giske

leder

Marianne Aasen

ordfører